

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok,
gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi
és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **BETEGH PÁL**

FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám — hova
kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint
4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint
Nyit-tér sora 1 K. — M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. sz

A székely kirendeltség figyelmébe.

Megható levelet kaptam a Székelyföldről. A nyomoruságos viszonyokkal küzdő nép egy egyszerű asszonya rőtta papírra a sorokat; de olvastán el kell borulnia a léleknek, el kell szomoródnia, fogódnia a szívnek, mert minden sorából kiérzik a végső elmerülés ellen küzdő, kapkodó szerencsétlen nép reménytelen kétségbeesése.

Szegény székely asszony így vezeti be levelét: „akkora bánataink vannak és akkora szerencsétlen csapások adták elő magokat, hogy tán ki sem tudom írni”.

A legujabb nagy bánat és csapás az, hogy egy udvarhelymegyei faluból, a honnan idáig senki Amerikába nem vándorolt, újév óta huszonnégyen vitorláztak át az új világba.

Huszonnégy ember, aki elvesztette lába alól a talajt; aki minden reményét feladta arra nézve, hogy hazájában boldogulhasson: bizonytalan, keserves utra kelt, itt hagyva családját, háztűzét. Utra kelt keserves, nagy kamatu kölcsönvett pénzzel, vagy még megvolt utolsó marhájának árával, melyből a nagy ut költségeit fedezheti. Elment szerencsét próbálni, hogy az elmúlt jobb idők vidám kalákaiban, fonóiban hallott tündérmesék szerint menjen-mendegéljen az óperenciás tengeren túl, hátha az Isten csodát téreml, mint a mese tündérei s a szegény kétségbeesett ember még csodálatosképen talpra áll, mert itthon ugyan megpróbált már mindeneket, ami tőle telhetett, de sem mire se tudott menni.

A 24 ember összesen 5400 korona utiköltséggel vándorolt ki. Kölcsön vett vagy vagyonuk utolsó roncsaiból összekuporgatott pénzzel. Ennyit s ezzel mindent, maga személyét és családja jövőjét is kockára téve indult a bizonytalan vállalatnak.

Eddig a Székelyföld eme vidékén, ha akadt olyan ember, ki otthonában nem boldogulhatott, Romániába „rándult”, csak ideiglenesen, dologra s egy kis pénzmagyszerzés után hazajött, a szerzett pénzzel fölszerelte kikopott birtokocskáját, felépítette vagy kitatarozta roskadozó hajlékát s folytatta itthon az életet és küzdelmet. Ha szükségét látta vagy rossz termő év következett be, a kirándulást megismételte s így toldta-foldta az életet.

Ámde a gazdasági viszonyok utóbbi időben rohamosan váltak egyre elviselhetlenebbé. A nép szaporodott, a kisbirtok mind apróbbra-parcellázódott, az állatállomány kifogyott, a legelők kipusztultak, az élet igényei és adósság nőttek stb. Hozzájárult a mult év rendkívüli terméketlensége, az országos aszály, mely arra készítette a népet, hogy utolsó legszükségesebb állatain is potom áron tulajdon, mert még magának sem volt télire tápláléka, nemhogy állatait tudta volna kitelelni. Láttam már a nyáron a nép kétségbe esését és előre lehetett tudni, hogy ez az év végzetessé válik a Székelyföld népére.

S ha előre lehetett tudni, meg kellett volna mindent tenni arra nézve, hogy az élelmi szerből s mindenből kifogyott szegény nép ne nyuljon a legvégső eszközhöz, hogy Amerikába vándoroljon; meg kellett volna tenni mindent azoknak, a kiknek a kezébe van letéve most az u. n. székely-ügy, hogy a nép megfelelő téli foglalkoztatással valami keresethez jusson, de mindenesetre legalább

valami biztató reménységhez, a szegénynél is szegényebb tavasz beálltára.

Az egész székely akció kérdésében a mozgalmat kezébe vevő OMGE-nek, a székely bajokat és dolgokat megvitató székely kongresszusnak s a szervezett székely kirendeltségnek az a helyes felfogása, hogy a székely népet a Székelyföldre kell kötni. Ezt az egyedüli helyes felfogást hangoztatta csekélységem is az OMGE hivatalos lapja, a „Köztelek” 1901 februári számaiban közölt cikksorozatban, melylyel a székelykérdést az OMGE hivatalos közlönyében nekem volt szerencsém bevezetni.

Hangoztattam, hogy a székelyek megsegítésénél nem csupán arról van szó, hogy ez a bizonyos számú embertömeg élhessen, hanem arról főképen, hogy ez a néptömeg éppen a Székelyföldön élhessen, mert Erdélyt egy erőteljes székely-magyar faj nélkül magyarok elképzelni lehetetlen!

S mivel ezt tartják az intéző körök is szem előtt, a mozgalomnak igen is széles mederben kellett megindulnia, hogy a Székelyföldön olyan mezőgazdasági s kulturális viszonyok teremtesse elő, melyek a székelyek boldogulására minden tekintetben alkalmasak legyenek. De amíg ezen széles mederben megindított s még jóideig úgy szólván csak előkészítő jelleggel bíró mozgalom a Székelyföld lakóira gyümölcsöző hatással lehet, be kell látniok a mozgalmat és ügyet vezető köröknek, hogy a végcél szem előtt tartásával okvetetlen szükség lett volna olyan sürgős átmeneti intézkedésekre, melyekkel a momentán segítségre szoruló kétségbeesett, eladósodott népen könnyíteni lehetne. Így pl. most még az tulságosan merev álláspont, hogy még a haza földjének egy másik pontjára se menjen a székely ideiglenesen keresetre, félvén, hogy elszokik a szülőföldjétől. Avagy az OMGE-nek az a magatartása, hogy a székely-ügyben csakis kizárólag mezőgazdasági érdekű dolgok felvetéséhez ad teret, holott kivándorlási bizottsága hatáskörébe tartozik a kivándorlás okainak, céljának kipuhatólása s minden irányu javaslat előkészítése ennek megakadályozása céljából s ha kétségbevonhatatlannul tény, hogy a Székelyföldön kevés a föld és sok az ember, csakis az ügy vezetésére hivatott OMGE kell, hogy azon módzatokról tárgyaljon s javaslatoknak helyet adjon, melyek által a föld népének egy része elvonható volna a mezőgazdasági foglalkozástól. Igaz, ott volna valamely népipar, de míg az beállítható egy vidéken, ahol addig házi vagy jobban mondva népiparüzés nem volt s esetleg nincs is oly tér, melybe valamely házipar beilleszthető volna: nem zárkozhatik el az iparüzésre serkentéstől az az országos egyesület, mely bár egy földmivelő nép mezőgazdasági megsegítésén munkálkodik, de éppen ezért jól tudja, hogy bizonyos földbirtokok bármily mintaszerű kezelés, vagy berendezés mellett is csak egy bizonyos számú embert tud táplálni s a mezőgazdasági jóllét ikertestvére az ipari fellendülésnek, melytől el nem választható. Mindenesetre legjobb és leghelyesebb volna, ha otthon lehetne a székely népet jövedelmesen foglalkoztatni, de jelenleg igen kevés az a forrás a Székelyföldön, melyből a nép jövedelmét huzhatna.

Éppen az a vidék, melyről szó van, a honnan ujabban a kivándorlások történnek. Nevezetesen Muzsna és vidéke teljesen nélkül

külözi a jövedelmes foglalkozások feltételeit. Amellett semmi népipara nincs, mert az a szövés és fonás, amit az asszonyok üznek, csakis a saját ruházatuk ellátására szorítkozik. Mihez fogjanak tehát?

Eddig eljártak vasuti s más utmunkára, kömivességre, messze vidékekre. Ugy látszik, e téren is eldugultak a jövedelmi források. Valamennyien igen ügyes kömivések, ácsok, faragók és fáradhatatlan utmunkások.

Átmeneti intézkedésképpen jó lett volna és jó lenne ezután is, ha a kirendeltség az ilyen vidékek viszonyaihoz képest megsegítő munkaszerző lépéseket tett volna.

Hazánkban ép a nyáron kísértett a kömives sztrájk s akkor hangoztatták, hogy a munkások követelése visszaélészerű volt a munkaadókkal szemben.

A fürge, ügyes építő székelyek bevonásával kettős haszon lenne elérve. Fürdőhelyeink jórészt most építkeznek. A székely építkezés éppen sajátos villaszerű modorával hazánk fürdőhelyein felkarolandó volna s magukkal a székelyekkel végeztetve ismét kettős haszonnal járna. A távol dolgozó székely helyett az asszonyok, kik felette életrevalók, csaknem minden mezei munkát el tudnak végezni. A munkaszerződésben ki kellene kötni, hogy a nagy munkákra rövid időre haza távozhassanak. Mégis jobb és üdvösebb volna, mint a kivándorlás.

Ez a szegény nép máskülönben is jórészt oly nehéz viszonyokkal küzd, hogy nyári munkájának árát télen át előre el kell, hogy élje. fel kell, hogy előlegezze, mert gabonája csak a módosabbnak tart ki tavaszig; téli jövedelmező foglalkozása nincs, élni pedig kell. Elképzelhető, hogy a jelenlegi inséges év ezt a rendes megszokott nyomoruságot mennyire fokozhatta, hogy 24 család indította utnak munkabíró tagjait az Újvilág felé.

Ez a 24 kivándorlott — mint mondtam — 5400 korona utiköltséget vitt ki a szegény faluból bizonytalanra. Ha a vállalatuk nem sikerül, veszve vannak s ha sikerül, vész a magyarság ügye, mert ott ragadnak s másokat is kicsábítanak.

Jó volna kissé utána nézni, hogy idejében észre térjenek legalább azok, akik még nem indultak el s jó volna ennek a reményvesztett szegény népnek közelebről belepillantani türheterlen körülményeibe.

Ezek már azon ponton állanak, hogy tenyészállat-oztással, fajbaromfi-tojással és olcsó marhasóval nem lehet őket a hazához kötni, mert nincs mi az állataikat táplálja s nincs mi az olcsó marhasót nyálja!

Tehát sürgős átmeneti intézkedésekre van szükség, hogy őket a hazának megtarthassuk, mert féltő, hogy mire azok a széles mederben megindított intézkedések boldogulást hozhatnának: nem lesz már, aki élvezze azokat

Azt írja a végén a szegény székely asszony: „hogy hány megyen még el, hány jó vissza s mi lesz vélek, csak a jó Isten tudja. Ugy busulunk, hogy nem is tudjuk hová legyünk el”...

E. Keményfi Katinka.

Elvi jelentőségű határozatok. A pénzügyminiszter legutóbb kimondotta, hogy azoktól a korcsmárosoktól, akik adótartozásukat több éven át nem fizetik, az italmérési engedély elvonandó. A közigazgatási bíróság legujabb határozatai Școală - BCU Cluj-Napoca.

szerint: felszámolás alatt álló részvénytársaság vagy szövetkezet felszámolója a részvénytársaságot vagy szövetkezetet terhelő adóterhek kifizetésére közigazgatási uton nem kötelezhetők. Egyházaknak és felekezeti iskoláknak megszavazott községi segélyekről kiállított nyugták bélyegkötelesek. — A pénzügyminiszter legutóbbi kelt határozata értelmében: a közhivatalnok árvái részére kijáró nevelési járulék a lefoglalható járandóságok közé tartozik.

A székely szövetség.

Alig lehet fontosabb hivatása a keleti határ-részben társadalmi intézménynek, mint a székely érdekek védelmére és szolgálatára alakult székely szövetségnek, amely immár jóváhagyott alapszabályok sorján keresi a kapcsolatot és szövetkezést minden székelyföldi kulturális és közgazdasági alakulással, hogy együtt, a lekülönbözőbb felfogással és érdekek szerint minősülő programmal védelmébe vegye a keleti magyarságot.

Ennél a munkánál minden magyar alakulásnak találkozni a céllal rokonszenvezni kell, ha nem akar a hazaárulás bűnébe esni szívtelen elzárkozása miatt.

A székely szövetség több mint 500 felhívást bocsátott ki a székelyföldi kaszinók, polgári, tanítóegyletek, gazdakörök, szövetkezetek, nagyobb ipari és kereskedelmi érdekeltségekhez, hogy a csatoltan megküldött alapszabályai szerint kötelekbe lépjenek s csekély évi 10 koronás tagdíjjal működésében anyagilag is támogassák.

Nem lehet, nem szabad elzárkozni e felhívás elől éppen most, mikor a nemzeti felbuzdulás keresztül tör minden akadályon Magyarország érvényesülése s benne a magyarság boldogságáért.

E hazarész, hová a székely szövetség működését rendeltetésszerűleg elsősorban kiterjeszti, sokat veszített magyarságából, sokat ellenálló képességéből, jöllehet tartozéka, még pedig erős tartozéka kell legyen — az anyaországnak.

S amig veszített és mindig csak veszített — fájdalom — nyakára nőttek a nemzetiségek, azok között pedig különösen a céltudatos program szerint csoportosult és törekvő oláhság. Ugy, hogy Erdély legmagyarabb vármegyéiben is tért foglalt, tovább terjeszkedésre biztos alapot rakott. Rakott pedig kulturális és közgazdasági alakulásainak, hivatalba jutott egyeseinek erkölcsi és anyagi támogatásával.

Lefoglalta s jelzőlogilag lekötötte az összes elfoglalható magyar birtokokat; iskoláit beékelte, misszionáriusait beküldötte mindenová, ahol csak egy kis talajt nyert, hová lábát megvethesse.

Russu Siriánul, oláh agitátor, most orsz. képviselő, a magyarság nyílt ellensége közelebb könyvet adott ki Bukarestben. Ebben statisztikai adatokkal világítja meg a magyarországi oláhság helyzetét, amint tért foglalt, terjeszkedik közgazdasági és kulturális szerveivel: szaporodik és dominál a hivatalokban és hadseregben. — Adatait hitelt érdemlő forrásokból, tőlünk meríti.

Ebben mondja el, hogy 259 községet hódítottak el tőlünk.

És a haladás biztosítékát abban látja, hogy ami oláh intézmény van, az mind összefogott és összefog a közös cél biztosítására.

Tenger pénzt és munkát, fanatikus lelkesedéssel, percig sem lankadva hordnak össze.

Vallásuk egységét, politikai csoportosulásukat is erre használják ki. (A magyart ezek megosztják, sőt ellenséggé teszik.)

Ez a példa kiáltó szó! Halljuk, értsük meg és kövessük.

Magyar pénzintézetek, kulturális és közgazdasági alakulások, ha mind összefognak, megtörik, meg kell törni akaratuken az oláhság törekvésének, mert csak egy akarat, a magyarság akarata ülhet diadalt — Magyarországon.

De üljön is! Munkára azért mind, aki él, a kiben magyar sziv dobog, magyar vér csörgedez.

Nekünk élni kell! — Halljuk meg a székely szövetség hívó szavát, sorakozzunk zászlója alá.

M.

Bíró előtt.

Vizsgáló bíró: Ön javithatatlan! Amióta vizsgáló bíró vagyok, már vagy huszszor került elé.

Tolvaj: Hát tehetek én arról, hogy a bíró urat nem léptették elő?

Tan- és nevelésügy.

Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

458—1905. szám.

Az állami iskolák gondnokságának s az államsegélyes községi iskolák iskolaszékének.

A nagyméltóságu vallás- és oktatásügyi m. kir. miniszter ur folyó évi február hó 9-én 112.708—904. sz. a. kelt rendeletével Makay István békéscsabai gazdasági ism. iskolai szaknítónak „Gazdasági Mintaleckék” című művét, mint olyant, a mely a gazdasági irányu ismétlő oktatást, mely a tanfolyamot nem végzett tanítónak is megkönnyíti s a mely, mint vezérkönyv, hiányt pótol, az állami elemi és állami segélyes községi népiskolák tanítói könyvtárai részére leendő beszerzésre ajánlotta.*

Székelyudvarhely, 1905. február 25-én.

Ember János,
kir. tanfelügyelő.

* A „Gazdasági Mintaleckék” a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában beszerezhető. Szerk.

Ipar- és kereskedelem.

Ingyenes tájékoztató. Az összes kereskedők és iparosok figyelmébe ajánljuk a Magyar Kereskedelmi Csarnok (Budapest, V. Szabadságtér 12. sz.) következő fontos körlevelét: Választmányunk közvetlenül meggyőződést szerezvén azon közhasznu szolgálatokról, melyeket a m. kir. kereskedelmi muzeum (Budapest, V., Váci-körut 32.) a hazai üzletvilágnak teljesíteni képes, hazafias köteleességet végez, midőn a termelő és fogyasztó közönségnek egyaránt figyelmébe ajánlja, hogy a nevezett intézet mindenkinek teljesen díjmentesen értesítéssel szolgál, szóval, üzleti vagy magán levél formájában, esetleg távbeszélő útján eszközölt megkeresésre, hazai gyártmányok és termények beszerzési helyei felől, itthon nem termelt nyers anyagok, félgyártmányok és iparcikkek külföldi beszerzési forrásairól, a magyar termékek bel- és külföldi piacokon való kelendősége tekintetében, a világverseny viszonyai iránt, továbbá vámtételek és vámkezelési szabályok, hazai és külföldi piacokra fennálló fuvardíjak, szállítási módok, hazai és külföldi közszállítások és kiállítások kérdéseiben; Magyarország és a külföldi államok áruforgalmi statisztikája felől; díjtalanul beiktat cégek és cikkek szerint vezetett rendszeres kataszterébe minden hazai ipari telepet, új termelési ágat és kivitellel foglalkozó kereskedő céget, a melyekről tudomást szerez vagy melyek nála bejelentetnek; és végül díjtalanul küldi meg a kivitellel foglalkozóknak a hetenként háromszor megjelenő »Kereskedelmi Muzeum Konzuli Közlemények» című hivatalos közlönyét, mely hiteles források nyomán közöl mindennemű a kivitellel vonatkozó üzleti és gazdasági híreket. Szakkönyvtára mindenkinek nyitva áll. Olvasó termében 104 szaklap található. Meggyőződésünk, hogy a hazai közönség csak a saját érdekében jár el, ha ezen közintézet készséges szolgálatait minél számosabb esetben veszi igénybe. Tisztelettel Magyar Kereskedelmi Csarnok.

Különfélék.

Három árva.

Alig három hete halt meg hosszas, nehéz szenvedés után gróf Lázár Ádám, vármegyénk főjegyzője; hátrahagyva, más hozzátartozóin kívül fiatal feleségét és három kiskorú gyermekét, kik közül a legnagyobb sincs akkora még, hogy egy szerető édes apa elvesztésének következményeit maga könyörtelen mivoltában megérthetné. Kiket a részvét akkor oda vezérelt, nem tudjuk, vajjon a kicsi árvákat szánjuk-e jobban, kik nekünk gyermekes jövedelével ujságotlák a borzasztó csapást, mely első sorban őket sújtotta vagy pedig az édes anyát és a szerető hitvest vigasztaljuk, kinek szívére már egész súlyával nehezedett a változhatatlan sötét valóság...

A sors azonban kimeríthetetlen a maga kegyetlen változataiban.

A végzet könyvében meg volt írva, hogy a gyászoló özvegy az ő fekete fátyolát hamar felválthassa fehér szemfedővel... Hétfőn követte szeretett férjét gróf Lázár Ádám szül. Pásztohy Kata, rövid 4—5 napi szenvedés után; *magukra és a jó emberek részvételére hagyva a három kis árvát*... Oh pedig beh szívesen megosztotta volna ő is gyermekeivel és csupán érettség az élet minden baját-buját, az árvaságot, a megpróbáltatás minden keserűségét; a vigasztalódás isteni áldását és ha lett volna, az élet derűjének minden sugarát!

Azonban nem úgy volt elvégezve ott, ahol mindent tudnak, mielőtt bekövetkeznék...

És most forduljunk igaz részvéttel a három árvához, kinek nem maradt egyéb örökségük, mint a kilenc águ korona az édes apától és örökölhető nemesszívűség, önfeláldozó hűség az édes anyától...

A mi még ezen kívül volt: — a szülői szeretet pótolhatatlan melegét, magukkal vitték örökre.

—s—s.

— **Papválasztás.** A helybeli unitárius egyházközség vasárnap Kisgyörgy Sándor esperes elnökle alatt tartott közgyűlésén székelyudvarhelyi papnak egyhangulag Vári Albert kénosi unitár. lelkészt választotta meg.

— **A nőegylet domino-estélyére** sokan fognak vidékről is jönni, még jelmezesek is lesznek vidékről. Minden jel arra mutat, hogy ez estély nagyon jól fog sikerülni. Már csaknem az összes páholyok elkeltek. Az estély este 8 órakor kezdődik. Kónya Sándor zenekara játszik.

— **Udvarhelyvármegyei Muzeum-Egyesület.** Az Udvarhelyvármegyei Muzeum-Egyesület a múlt vasárnap, febrnár hó 26-án választmányi ülést tartott Hollaki Arthur főispán elnökle alatt. A gyűlés főtárgya a titkári, könyvtárnoki és pénztárnoki jelentés volt. A választmány elnök indítványára elhatározta, hogy magánosokhoz és az egyes községekhez felhívást bocsát ki, — a helybeli lapok és az alispáni hivatal útján, — hogy az egylet régi iratokat, könyveket gyűjt s megőriz más oly emlékeket, melyeknek jelenleg tulajdonosaik semmi hasznát sem veszik, sőt tartásuk is talán csak teher; azonkívül figyelmezteti azokat, kik szántáskor, ásatások alkalmával régi fegyvereket, pénzeket, érmekeket vagy másnemű emlékeket találnak, hogy a találtakról az egylet igazgatóságát értesítsék, mert az egyesület az ilyen esetleg értékesebb leleteket pénzzel is hajlandó megvásárolni. Elfogadta a gyűlés Beteigh Pál indítványát is, ki az egylet figyelmét Orbán Balázs báró emléktárgyaira hívta fel s kérte az igazgatóságot, hogy szervezzen egy külön Orbán Balázs osztályt. Végül a választmányi gyűlés elismerését és köszönetét fejezte ki Pál István műasztalosnak, ki a Muzeum-Egyesület részére rendelt burtorzatot nemcsak hogy nagy műizléssel s csinnal készítette el, — az Egylet teljes meglegedésére — de még 50 korona értékű eszterga munkát — a cél érdekében — saját adományképen, ingyen csatolt hozzá. Szép és nemes tette dicséretre nem szorul.

— **Az egészségügy városunkban** igen kedvező. Járványos jellegű betegség nem uralg. Jelenleg csupán 1 vörheny és 1 hasi hagymáz eset van hatóságilag nyilvántartásban.

— **Inségsegély a gazdaközönségnek.** A földmivelésügyi Miniszter egyrészt a mezőgazdaság és a közéletmezés szempontjából egyaránt fontos burgonya termésének a jövő évre való biztosítása céljából, másrészt abból a célból is, hogy a folyó évi amugyis mostoha gazdasági viszonyok folytán előállott élelem-szükség enyhíthessék: hajlandó a burgonya vetőmagszükségben szenvedő gazdaközönség segítségére menni és vetőmagburgonyát, métermázsánként 5 azaz 5 korona 50 fillérnyi árban, valamint ugyanezen árban élelmezési célra községeknek, városoknak is burgonyát rendelkezésre bocsátani, de mindkét esetben csak teljes vasuti kocsirakományokig terjedő megrendeléseket vesz figyelembe s az elszállítást csak utánvétellel eszközölteti. A vasuti szállítási költségek minden esetben a kincstárt fogják terhelni. Az idevonatkozó kérelmek legkésőbb folyó évi március hó 15-ig közvetlenül a m. kir. Földmivelésügyi Miniszteriumhoz adandók be, de azokban a kért mennyiség, a vasuti állomás és a feladó cím pontosan megjelölendő, mert a kitűzött határidőn

tul beadott kérvények nem lesznek figyelembe vehetők.

— **Külföldi utlevelet** a folyó évben városunkból 29 egyén nyert. Ebből 19 Amerikába, 6 Romániába és 4 Európa területére kapott utlevelet.

— **A korondi nőegylet bálja** megmozgatta a vidék értelmiségét, s a kíváncsiság és a nők fenéges eszméjének pártolása elvonzotta annak nagy részét. A szegények iránti odaadás vezérelte őket s karöltve akarták a nyomorban sanyalódókat segíteni, a mi sikerült is. Hisz Isten áldása kíséri az ilyen nemes eszmekörben lángolókat. Az estélyen felülfizettek: Hadnagy Mihály plebános 8 K, Gáspár Gyuláné fűrdőtulajdonos 3 K, Izrael Dávidné 1 K, Csiofle Miklós orgonaművész 2 K, Szász Ferenc tanító 2 K, Stein Gyula kereskedő 40 f. Fogadják a rendezőség hálás köszönetét. Bálinth Károly, tanító.

— **Öngyilkosság.** Fridrigger Dániel helybéli vásáros rövidárkereskedő, aki sulyos anyagi bajokkal küzdött, kedden a déli órákban agyonlőtte magát Segesváron.

— **Mulatság.** Igen élvezetes estét volt szerencsénk eltölteni február 26-án Úlkében. A község fáradhatatlan tanítója és kedves neje, mint tanítónő a vezetésük alatt álló ifjúsággal, még a régi jó levegőjű évtizedekben termett „Falu roszát” adták, illetve adták elő meglepő ügyességgel. Nem szólva a tanító és tanítónő (Finom Rózi) kiválóan alakított játékaikról, kiknek igen nagy érdemük az ifjúság bátor fellépése s főleg az, hogy nagyon ügyesen állták meg helyüket s személyesítették szerepeiket. Meg kell emlékeznünk a vendégszereplőről, a mindig vig kedélyű, humoros fanciesali tanító Tállyán Imréről, kinek feltűnő komolyságát s szürke parókáját Feledi szerepében mindannyian bámultuk. A nagyon jól játszó ifjúság vezéreikkel együtt meleg elismerésben részesültek. Játék után a fiatalság táncra perdült, jó kedve, hangulata fokozódott, az öregebbjénél azonban általános lehangeltség volt tapasztalható a bornak élvezhetetlensége miatt. Egy sirva vigadó atyánkfia szíve fájalmát a következő paródizáló dalban sirta ki:

Micsoda bor ez itt, jaj, de cudar löre,
Vesztett volna a „termelő” boros pincéjébe.

Különből ettől eltekintve, az estély igen jól sikerültnek mondható. Felülfizettek: Molnár Lázár 1 K 20 f, Bálint Károly 1 K, Tamás István pleb. 50 f, Péterfi Béla 20 f, László György 1 K, Gereőffi Tihamér 1 K, Gál Sándor 20 f, Kis András pleb. 1 K. (Havasi.)

— **Affér.** Vizi Flóris helybéli műasztalos a felett való dühében, hogy róla és öcséséről rágalmozó híreket terjesztettek, tegnap délelőtt Leichtmann helybéli kereskedőt a Kossuth-utcában, a Solymossy-féle gyógyszerár közelében megkorbácsolta. A különös affér sok kíváncsi publikumot hozott össze. Az ügynek a bíróság előtt is folytatása lesz.

— **Nyílt kérdés.** A háztulajdonosok azt kérdezik a város intéző köreitől, ha vajon az utca közepét is nekik kell-e kitakarítani? A legtöbb járványt az utca sara terjeszti s épen ezért nem hajlandók annak elszáradását és poralakban való élvezését bevárni.

— **Férfi ruhá szabászati tanfolyam.** Miután alkalmam nyílt, nagy áldozatok árán egy budapesti 1-ső szabászati iskolát végezni, a hol a mai divat szerinti egyszerű, egyenruha és papi szabást tanultam meg, bárkit is jutányosan tanítok ki. A legegyszerűbb módszer szerint és könnyen felfoghatóan tanítom, minél fogva a nagy kiadásoktól mentem meg, hogy ne kellessen Pesten és más nagyobb városba utaznia és ott tanulnia. Rajzaim és bizonyítványom bármikor megtekinthetők a Bethlen-utca 83. szám alatt Vajda (Vallerstein) Aladár. 55. 4—6.

Irodalom.

Az erdei szalonka és vadászata.

(Vadászati monografia.) Irta: **Lakatos Károly.**

Az erdei szalonkának, ennek a sok tekintetben rejtélyes életviszonyu kis erdei csodának vadászati monografiája irodalmunkból mindezeideig hiányzott, de sőt néhány rég elavult művecskétől eltekintve, hiányzott magából a világirodalomból is. E hiány azonban pótolva lett Lakatos Károly kiváló ornithologusunk s vadászati szakíróknak egy a fönti cím alatt most megjelent monografiája által, melynek révén szegényes vadászati és egyben ornithologiai szakirodalmunk is egy valóban nagybecsű művel lett gazdagabb.

Szakszerű kiválóságán és hézagpótló becsén kívül emeli e mű értékét még az a körülmény is, hogy hazánkban első e nemű mű az önállóan összefoglaló vadászati monografiák terén, miért is igazán hálás lehet a magyar vadászpublikum Lakatos Károlynak, ki különben is fáradhatatlan buzgalommal és kiváló szakértelemmel igyekszik elhanyagolt vadászati szakirodalmunkat nagybecsű alapvető művekkel gyarapítani, melyeket a paloták vadászkezdveleitől kezdve le a vadőrök szerényke gunyhójáig mindenütt megtalálunk a tegezes istennő hiveinél, sőt Lakatos Károly művei a legmagasabb helyen is méltánylásban részesülnek, hisz csak nemrég történt, hogy egy másik nagy munkája dedikációjának elfogadása által József Ágost főherceg tüntette ki Lakatos.

Szerzőnek ezen újabb könyvét átlapozva, rendkívül érdekes és mesteri tollal megírt fejezeteit találjuk ebben a szalonka életviszonyai és természetrajzi sajátosságainak, melyek mind a szerzőnek eredeti megfigyelésein és tanulmányain alapulnak; továbbá föl vannak dolgozva e műben mindazok a tudnivalók és sportszerű érdekességek, melyek a vadászat szempontjából érdekel birhatnak szent Hubert hiveire; szóval e műben nemcsak a vadász, hanem a szaktudós is megtalálja a maga részét és érdekét.

A mű Egerváry Gyula országos vadászati felügyelőnek, vadászati érdekeink eme érdemes előharcosának van ajánlva. Tehát méltóbb helyre alig adressálhatta volna szerzője.

A mű 10 nagy 8-adrét ivnyi terjedelmű s igazán előkelő díszszel van kiállítva. Igen emelik értékét és díszét a művész kiuteltű színes mellékletek, szövegrajzok és igen sikerült vadászati ábrázolások, valamint az igen jól festő színes boríték is.

Ára igen szép arany metszetű, festményvel díszített vászonkötésben 3 forint; fűzve 2 forint. Megrendelhető a könyv a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapesten, Múzeum-körút 2. szám.

Közigazgatás.

Tenyészállat-kiállítás és vásár

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által a földmívelésügyi ministerium, E. G. E. és O. M. G. E. gélyezésével február 28-án megtartott székelykeresztúri országos jellegű tenyészállat kiállítás a legszebben sikerült. A felhajtott tenyészállatok úgy mennyiség, mint minőség tekintetében a legmagasabb igényeket is kielégítették.

Díjakat nyertek:

I. bikadíjak. A) Nagytenyésztőknek: 1. Sperker Ferenc az O. M. G. E. tiszteletdíja és 100 K (Délceg bikája). 2. Somogyi Albert az E. G. E. adománya 100 K (Csárdás bikája). 3. Orosz Lajos az E. G. E. adománya 90 K (Hattyu bikája). 4. Ugron Zoltán az E. G. E. adománya 80 K (Jámbor bikája). 5. Berezai Gyula az E. G. E. adománya 70 K (Hegyes bikája). 6. Br. Rottenthal Henrikné az E. G. E. adománya 60 K (Gyalus bikája).

B) Kistenyésztőknek: 1. díj Kovács Mihály 80 K. 2. díj Szőke Károly 60 K. 3. díj Kovács Károly 40 K. 4. díj Kedves Domokos 30 K. 5. díj Nagy Elek 25 K. 6. díj Lőrinczi Lajos 15 K.

C) Községeknek: 1. díj Székelykeresztúr 25 K. 2. díj Tordátfalva 20 K. 3. díj Bethfalva 15 K. 4. díj Kisgalambfalva 15 K.

II. Tehén- és üsződíjak. A) Borjas tehénkért: 1. díj Kovács József 80 K. 2. díj Ravasz Miklós 60 K. 3. díj Oláh Antal 50 K. 4. díj Bartha Mózes 40 K. 5. díj Kovács Domokos 30 K. 6. díj Gálfalvi János 25 K. 7. díj Göncz Károly 20 K. 8. díj Orbán József 15 K.

B) 3 éves üszőkért: 1. díj Fodor Mózes 80 K. 2. díj Ferenczy Mihály 60 K. 3. díj Futós Gergely 50 K. 4. díj Fekete József 40 K.

C) 2 éves üszőkért: 1. díj Dobai József 50 K. 2. díj Fazekas Ferenc 40 K. 3. díj Gyérko Péter 20 K. 4. Elekes Ferenc 15 K.

A kiállítást vásárlás céljából felkeresték: Szász István, Meisner Ernő, Várárhelyi állattenyésztési felügyelő, Udvahely, mint Nagyküküllővármegye több községének küldöttsége.

A kiállítást fényes közebed követte, melyen se vége, se hossza nem volt a lelkes pohárköszöntőknek. Dr. Damokos Andor Tallán Béla m. kir. földmívelésügyi miniszterre, Meisner Ernő a gazdasági egyesületre és annak tisztikarára, Orosz Lajos az erdélyi magyar fajta tenyészállatok híveire és Sperker Ferencre, általában a vármegye gazdaközönségére, Gyárfás Endre az Orsz. Magyar és Erdélyi Gazdasági Egyesületekre, Dr. Gyarmathy Dezső Ugron Jánosra, Ürmösy lelkész Dr. Damokos Andorra üritettek poharat.

Szerkesztői üzenetek.

Városi polgárnak. A közbirtokosságtól felvett 300,000 koronás kölcsönből 40,000 K kamatozásra van elhelyezve. Ezt elkölteni nem szabad. A főmáradi 260,000 korona bizony fogyatékán van, annyira, hogy — hir szerint — már a tisztviselők fizetését is alig tudják egy-két hónap múlva

kiadni. Hogy hova lett a teméntelen pénz? ... Azt igazán nem tudjuk. Azt azonban mindenki érzi és sajnálattal tapasztalja, hogy mondhatlan árvaságban állanak városunk közügyei, mert a képviselőtestület határozatait nincs aki végrehajtsa; annál kevésbbé volt és van az intézőkben a város igazi közjává elősegítő kezdeményező képesség. Egy életerős, igazságos, takarékos, dolgozni szerető és tudó polgármester majd talán némileg pótolhatja az össze-vissza kuszált ügyeket, de a bajok, hátramaradások megszüntetésére évtizedek kellenek. Mig azonban a képviselőtestületet szakkbizottságokra nem osztják s ezáltal a közvetlenebb munkában magának részt nem követel, városunk előhaladásáról szó sem lehet. Addig tehát türelem és pótdófizési tehetség legyen a jelszó mindnyájunknak! ...

Italárus. Az italmérsi illeték hátraléka miatt az engedély igenis elvonható, de a kereseti adó hátraléka miatt nem. Ezzel azonban nem azt mondjuk, hogy az minden körülmények között ki van zárva, mert ha például valaki nagyon el van adósodva, olyannyira, hogy mindenét elárvereztek s amidőn az adótartozás végett foglalni mennek s már nem találunk semmit, úgy, megbízhatatlanság miatt esetleg bevonható az engedély is.

Nyílt-tér.*

Nyilatkozat.

Addig is, mig tárgyalatnék bíróság előtt.

Leichtman őszeres azt állítja, hogy Becsek pénzszerénye nálam van elrejtve s hogy öcsém Vizi József volt az, aki ellopta.

A ki tréfából mond ilyent hülye, s aki komolyan állítja: az gazember és ennél csak aljasabb és piszkosabb lehet.

Vizi Flóris és Vizi József.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Kerestetik egy száraz, egészséges, tiszta két szobás lakás konyhával április elsejére. Cím e lap kiadóhivatalában.

Kiadó lakások. A Szent-Imre-utcában a 14. számú ház emeletén 5 szoba, konyhával és 2 szoba konyhával a hozzátartozókkal Szent György naptól kiadók. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál. 65 2—2

Eladó gyapjufűsülő és cséplőgép. Egy évig használt gyapjufűsülőgép, melynek napi munkaképessége 120—150 kilóig megy s egy lóra, mint vizre alkazható: 600 koronaért; egy lovas cséplőgép pedig 200 koronaért eladó. Teljesen jó, napi munkaképessége 50—60 hektóliter gabona. Cím: **Popper Bernát** vegyeskereskedő Lemhény (Háromszékvármegye).

Kiadó lakás. Az Ince-féle ház (Eötvös-utca 4. sz.) földszint a kis bolt kivételével, egészen kiadó. Értekezhetni Ince Ágnes postamesternénél Mezőszengyel (via Marosludas). 3—3

Tanulónak heti díjazással

2—3 középiskolai, vagy 4 polgári osztályt végzett fiut azonnal fölvesz a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala. Személyes jelentkezések naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig történhetnek Kossuth-utca 15. szám alatt, **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedésében.

125—905. szám.

Meghívás.

A székelyudvarhelyi Kerületi Betegsegélyző Pénztár évi rendes

közülést

1905. évi március hó 5-én, határozatképesség esetén pedig 1905. március hó 12-én délelőtt 11 órakor tartja meg a hivatalosiroda helyiségében, melyre a közgyűlési tag urak ezennel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági évi jelentés és a jegyzőkönyv hitelesítésére két közgyűlési tag kiküldése.
2. Zárszámadás és felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése s a felmentvény iránti határozat.
3. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása.
4. Netáni indítványok, melyek azonban a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal beadandók.

Székelyudvarhelyi, 1905. február hó 21-én.

Az igazgatóság.

A homoródi járás főszolgabírájától.

A homoródi járás főszolgabírájától.

A homoródi járás főszolgabírájától.

Szám 374—905. ki.

4285—904. ki. sz.

364—905. ki. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar-hermányi községi szülésznői állás lemondás folytán megüresedvén, ezen szülésznői állásra pályázatot nyitok és felhívom azon okleveles szülésznőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi április 1-ig adják be.

A községi baba javadalmazása: 100 korona évi fizetés, 20 korona lakbér, 2 korona működési díj esetenként. — Szegényektől díjakat nem vehet.

H.-Oklánd, 1905 február hó 18.

2—3

Szabady, főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A homoródszentpáli körbábai állásra, mely körhöz Homoródszentpál, Homoródszentpéter és Reccsenyéd községek tartoznak, pályázatot nyitok és felhívom azon okleveles szülésznőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi április 1-ig adják be.

A körbába javadalma 80 korona rendes évi fizetés és 2 korona működési díj.

Szegényeknek ingyen tartozik segélyt nyújtani.

Homoródoklánd, 1905. február 4.

3—3

Szabady főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A homoródalmási községi szülésznői állás lemondás folytán megüresedvén arra pályázatot nyitok és felhívom azon okleveles szülésznőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi április hó 1-ig adják be.

A községi szülésznő javadalmazása: 100 korona évi fizetés, 40 K lakbér, 2 korona működési díj.

Szegényeket ingyen tartozik segélyben részesíteni.

Az évi mellékjövödelme 180 koronára megy. Homoródoklánd, 1905. február hó 14.

3—3

Szabady, főszolgabíró.

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, o o o **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, o o o o o o o **Aki** társat, pénz kölcsönt stb. keres, o o o o o o o **Aki** szakácsnőt, o o o **Aki** szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, o o o o **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, o o o

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„SZÉKELY-UDVARHELY”
apró hirdetés rovatát.

GÖZCÉPLŐ KÉSZLETEK
KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
ÜZLETI ÜZLETEN IS KÖTTETNEK

AGRARIA

A SZAB. OSZTR. MAGYAR ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG
RESZCZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

AZ „AGRARIA”
HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VÁLLALAT,
MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
FORGALOMBA.

„FONTOS”

ÁLTALÁNOSAN ELISMERVE!

A VESZPRÉMI VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT
NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT
NAGY ARANY ÉREMMEL ÉS DISZ-
OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

ÁRÓS SORU VETŐGÉPEINK
TULSZÁRNYALTAK AZ IDEGEN
GYÁRTMÁNYOKAT
ARANY ÉREMMEL KITÜNTETVE
MINDEN TALAJHOZ MEGFELELŐ VETÉSI
UTASÍTÁS JUTÁNYOS ÁRAK

„AGRARIA”
BUDAPEST.

ÁRJEGYZÉKÜNK
MINDEN GAZDÁNAK FONTOS
TANÁCSADÓ ÉS KIVÁNATRA
DUMMENTESEN KÜLDETIK!

SÜRGÖNY VAGY LEVÉLCZIM:

Saját magát
károsítja,
ki szőlőolt-
vány-
szükséglet-
tét nem
fedezi a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, N.-Küküllőm.
A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözték, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 1—20

Réz- és ruggyanta-bélyegzők

testületek számára, valamint „Gumosit” jelző készülékek üveg, porcellán, vas, bádóg, kő, fa, vászon, szák, vitorlavászon, jute, posztó és állatokjelzésére, égető, vasak, érc értékegyek, ajtó-táblák; bronz ajtó tábla vésett névvel, horganyból fekete alappal öntött termézetes fényezett betűkkel, ajtó- és kulcsszámok, monogramok pecsétnyomónak és ruhajelzéshez, valamint himzéshez, „Diadal” legolcsóbb és legjobb ruggyanta kézi-nyomda kaphatók és megrendelhetők Betegh Pál könyvpapír-, író- és rajzszerszerezésében Székelyudvarhelyt, (Kossuth-utca)

Cimbalom iskola**öntanulásra.**

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajz, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona. Kapható: Kovács János okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körút 5. sz.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

o o o o női- férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o

Alapított: 1865.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Farsangi idényre!**Hölgyeknek:**

Jelmez és bál ruhákhoz
való kelmék, diszek
legnagyobb választékban
kaphatók.

Jelmez és bál ruhák el-
készítése elvállaltatik a
legjutányosabb árakban.

A legjobb és legdivatosabb szabás előre is biztosítottatik.

Uraknak:

1 rend szalon (kaiser)
öltöny már 19 frttól
1 rend szalon (kaiser)
öltöny finomabb 24 frttól
1 rend szalon egész fi-
nom 28 frttól
frak öltönyt egész finom
kivitelben 30 frttól fel-
felé szállítok.

A raktáron levő ösz-
szes téli árukat —
előre haladt idény
miatt — mélyen le-
szállított árban ki-
árusítom.

